momentum
wheels for humanity

Оновлення та зміни в законодавстві з питань інвалідності

(акти, законодавчі ініціативи та новини за період 20.10.2026 – 17.11.2026)

Дата підготовки: 17 листопада 2026 року

RESULTS FOR DEVELOPMENT

project HOPE

НАІУ Національна Асамблея людей з інвалідністю України

Указ № 1102/2026: стипендії паралімпійцям і тренерам

Укази та розпоряд-ження Президента

Указ Президента України від 09.11.2026 № 1102/2026 «Про призначення стипендій Президента України для видатних спортсменів із паралімпійських і дефлімпійських видів спорту та їх тренерів».

Стипендії призначено 80 спортсменам і 36 тренерам.

Якщо людина вже отримує стипендію Президента, призначену на певний строк, надалі їй виплачують стипендію за цим Указом.

Джерело: Офіційне інтернет-представництво Президента України

Закон № 5056-IX: пільги на проїзд за новими правилами

Акти та проєкти актів Верховної Ради України

10 листопада 2026 року Верховна Рада прийняла Закон України від 10.11.2026 № 5056-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо реалізації права на проїзд» (законопроєкт № 5651-2), який зараз направлено Президентові України на підпис.

Згідно з цим законом пільги для ветеранів війни фінансуватимуть з державного бюджету, а для всіх інших категорій, зокрема осіб з інвалідністю, – з місцевих бюджетів.

Існує ризик, що деякі місцеві бюджети змушені будуть скороти або категорії осіб або обсяги відповідної гарантії.

Закон № 5056-IX: хто фінансує пільговий проїзд

Акти та проєкти актів Верховної Ради України

При цьому органи місцевого самоврядування отримують такі повноваження:

- аналіз потреби та перевірка (верифікація) осіб, які мають право на пільговий проїзд;
- встановлення обсягів гарантій з урахуванням потреб людей і фінансової спроможності місцевих бюджетів;
- визначення порядку фінансування й укладають договори з уповноваженими банками.

Закон після підписання його Президентом набирає чинності з 1 липня 2028 року; окремі положення — з 1 січня 2028 року.

Закон № 5056-IX: як людина користуватиметься пільгою

Акти та проєкти актів Верховної Ради України

Після набрання Законом чинності:

- людина відкриває в банку поточний рахунок зі спеціальним режимом використання;
- звертається до органу місцевого самоврядування з посвідченням або електронним посвідченням;
- орган перевіряє право на пільгу та періодично перераховує кошти на цей рахунок;
- проїзд оплачують квитком або електронним квитком, придбаним карткою до цього рахунку.

Порядок визначить Кабінет Міністрів України. До 1 липня 2028 року діють чинні правила.

Держбюджет-2027: перше читання

Акти та проєкти актів Верховної Ради України

Статус: законопроєкт № 16000 прийнято в першому читанні 28 жовтня 2026 року. Друге читання планують на 23–26 листопада.

За даними Міністерства фінансів, у проєкті передбачено:

- 540,3 млрд грн — соціальні виплати і заходи Мінсоцполітики (+72,6 млрд грн);
- 66,4 млрд грн — підтримка осіб з інвалідністю, соціальна інтеграція, протезування (+31,9 млрд грн);
- 4 млрд грн — загальнонаціональні соціальні послуги (+2 млрд грн);
- 1 млрд грн — Державний фонд соціального захисту осіб з інвалідністю.

До остаточного ухвалення суми можуть змінитися.

Джерело: Міністерство фінансів України

Держбюджет-2027: видатки для осіб з інвалідністю

Акти та проєкти актів Верховної Ради України

- 51,9 млрд грн — підвищені допомоги дітям з інвалідністю та особам з їх числа (+28,3 млрд грн);
- 11,5 млрд грн — допоміжні засоби реабілітації та високофункціональне протезування (+3,6 млрд грн);
- 6,9 млрд грн — компенсація на житло ветеранам з інвалідністю I і II груп (+1,2 млрд грн);
- 12,2 млрд грн — підтримка ветеранів у поверненні до цивільного життя, зокрема відновлення та реабілітація (+4,1 млрд грн);
- 21,7 млрд грн — програма «Доступні ліки» (+13 млрд грн);
- 1,6 млрд грн — медичні послуги ветеранам, зокрема зубопротезування (+0,3 млрд грн).

Джерело: Міністерство фінансів України

Постанова № 1359: оновлено правила оцінювання

Акти та проєкти актів Кабінету Міністрів України

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2026 № 1359 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 і від 15 листопада 2024 р. № 1338» вдосконалено правила оцінювання повсякденного функціонування особи (ОПФО), за результатами якого встановлюють інвалідність: строки, направлення, форми оцінювання, оскарження.

Змінами:

- уточнено строки встановлення інвалідності;
- урегульовано питання безперервності статусу особи з інвалідністю;
- удосконалено порядок визначення причин інвалідності;

№ 1359: зміни щодо оцінювання

Акти та проєкти актів Кабінету Міністрів України

- передбачено можливість одночасної фіксації двох причин інвалідності;
- відмінено необхідність направлення на оцінювання для отримання рекомендації щодо продовження тимчасової непрацездатності понад 120 днів;
- розширено коло осіб, уповноважених формувати направлення на оцінювання військовослужбовців;
- уточнено документи, які можуть бути додані до направлення, та вимоги до них;
- визначено необхідність інформування лікуючими лікарями пацієнтів про їх право на проходження оцінювання в разі виявлення в них відповідного стану, що підлягає направленню;

№ 1359: зміни щодо оцінювання

Акти та проєкти актів Кабінету Міністрів України

- змінено строки щодо певних процедур;
- розширено можливості отримання підтримки під час оцінювання;
- уточнено порядок проходження оцінювання громадянами України, які перебувають за кордоном;
- розширено повноваження експертних команд щодо визначення медичних показань для забезпечення дітей з інвалідністю автомобілем;
- уточнено випадки, коли не визначається ступінь обмеження життєдіяльності;
- удосконалено порядок розгляду скарг на рішення експертних команд;
- розширено повноваження медичних реєстраторів у системі оцінювання.

Постанова № 1388: компенсація за робоче місце

Акти та проєкти актів Кабінету Міністрів України

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2026 № 1388 вдосконалено Порядок надання компенсації витрат за облаштування робочих місць для осіб з інвалідністю (постанова від 22.08.2023 № 893). Граничний розмір:

- I група — 15 мінімальних зарплат (130 тис. грн), без змін;
- II група — 10 мінімальних зарплат (86,5 тис. грн), без змін;
- III група — 5 мінімальних зарплат (43,2 тис. грн) — нова норма.

Компенсація доступна також для молоді з інвалідністю віком до 35 років без страхового стажу.

Джерело: Державна служба зайнятості

№ 1388: умови отримання компенсації

Акти та проєкти актів Кабінету Міністрів України

- потребу в облаштуванні робочого місця для всіх груп інвалідності підтверджує медичний висновок;
- компенсують лише нове обладнання, придбане після укладення трудового договору;
- до рішення центр зайнятості оглядає облаштоване робоче місце — офлайн або онлайн.

Куди звертатися: до найближчого центру зайнятості або офісу «Зроблено в Україні».

Джерело: Державна служба зайнятості

№ 1388: результати програми

Акти та проєкти актів Кабінету Міністрів України

Програма компенсацій діє з 2023 року. За даними Державної служби зайнятості:

- понад 4 тис. роботодавців облаштували робочі місця для близько 5 тис. працівників з інвалідністю;
- загальний обсяг фінансування — 352 млн грн, середня компенсація — 73 тис. грн;
- найбільше робочих місць: Черкащина — 687, Київ та Івано-Франківщина — по 365, Житомирщина — 288.

Приклад зі Львівщини: ветеран з I групою інвалідності після втрати зору відкрив гончарну справу й отримав 129,6 тис. грн компенсації за обладнання.

Наказ МОЗ № 1448: настанова щодо критеріїв інвалідності

Акти та проєкти актів міністерств та інших ЦОВВ

Наказ МОЗ від 30.09.2026 № 1448 затвердив настанову та Методичні рекомендації із застосування критеріїв встановлення інвалідності. Документи не змінюють критеріїв, затверджених постановою № 1338, а пояснюють, як їх застосовувати.

З-поміж іншого передбачено, що Рекомендації, які є частиною індивідуальної програми реабілітації, розробляються за участю особи з інвалідністю або її законного представника:

- за очної форми оцінювання людина погоджує рекомендації підписом під готовим документом;
- людина має право повідомляти про свої проблеми, потреби й бачення реабілітації та отримувати відповіді від членів експертної команди;
- людина бере участь у виборі заходів, послуг, виробів і засобів;
- заперечення людини разом з аргументами їх неврахування зазначають у протоколі.

Постанова ЦВК № 112: голосування за місцем перебування

Акти Центральної виборчої комісії

Центральна виборча комісія (ЦВК) 12 листопада 2026 року затвердила новий Порядок перевірки факту тимчасової нездатності виборця пересуватися самостійно. Він діє для загальнодержавних і місцевих виборів. Згідно з цим документом:

- виборець, який через інвалідність, тимчасовий розлад здоров’я чи вік не здатний пересуватися самостійно, може голосувати за місцем перебування;
- заяву в довільній формі подають поштою або через інших осіб не пізніше 20-ї години останньої п’ятниці перед днем голосування;
- до заяви додають довідку медичної установи.

Постанова ЦВК № 112: як перевіряють заяву виборця

Акти Центральної виборчої комісії

- перевірку проводять не менше трьох членів дільничної виборчої комісії;
- на виборах Президента України перевірка обов'язкова, на парламентських і місцевих виборах — це право комісії;
- члени комісії відвідують виборця за вказаною адресою або телефонують йому, а також можуть надіслати запит до медичної установи;
- перевірка не повинна порушувати прав і свобод виборця;
- якщо заяву або довідку не підтверджено, комісія відмовляє в голосуванні за місцем перебування.

Звіт ЄС щодо України: права осіб з інвалідністю

Новини, події та адвокація

Європейська комісія оприлюднила Звіт щодо України за 2026 рік від 4 листопада 2026 року, в якому вказано, що:

- правові та інституційні засади прав осіб з інвалідністю неповні, їх реалізація недостатня;
- потрібне узгодження з правом ЄС, зокрема з Європейським актом про доступність;
- слід забезпечити змістовну участь осіб з інвалідністю в реформах;
- комплексний механізм оцінювання функціонування ще не сформовано повною мірою;
- доступність середовища, інфраструктури та послуг недостатня.

Джерело: Звіт Європейської комісії щодо України за 2026 рік, с. 47–48

Звіт ЄС: деінституціалізація і дієздатність

Новини, події та адвокація

- Стратегію деінституціалізації до 2034 року слід просувати через спеціально визначений орган;
- послуг у громаді — підтриманого проживання, денного догляду — недостатньо, їм бракує сталого фінансування;
- у закладах перебувають 23 524 дитини (2025 рік), значна частка — діти з інвалідністю;
- через евакуацію внутрішньо переміщені особи з інвалідністю потрапляють до закладів або залишаються в них;
- повне позбавлення дієздатності суперечить статті 12 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю; моделі підтриманого прийняття рішень ще не розроблено.

Джерело: Звіт Європейської комісії щодо України за 2026 рік, с. 47–49, 88

Звіт ЄС: послуги, праця, транспорт

Новини, події та адвокація

- у 2026 році 87 % центрів надання адміністративних послуг були доступними для осіб з інвалідністю;
- законодавство про цифрову доступність ще не ухвалено; законопроєкт зареєстровано в парламенті;
- потрібні підзаконні акти до закону про право осіб з інвалідністю на зайнятість і дієвий механізм розумного пристосування;
- достатність соціального захисту залишається проблемою, особливо для осіб з інвалідністю;
- слід забезпечити доступність транспорту і транспортної інфраструктури.

Джерело: Звіт Європейської комісії щодо України за 2026 рік, с. 29–30, 84, 88–89, 94–97

Відстрочки для родин осіб з інвалідністю: позиція НАІУ

Новини, події та адвокація

У вересні 2026 року Офіс Військового омбудсмана підготував пропозиції, що звужували підстави відстрочки для батьків дітей з інвалідністю та родичів осіб з інвалідністю.

Після критики Офіс повідомив про перегляд позиції щодо відстрочок для батьків дітей з інвалідністю.

Національна Асамблея людей з інвалідністю України (НАІУ) закликає зберегти чинні підстави для відстрочки та не вирішувати проблеми із мобілізацією за рахунок сімей людей з інвалідністю, тим більше що є понад 120 тис немобілізованих силовиків-пенсіонерів у віці до 60 років.

Листи НАІУ на захист відстрочок для родин

Новини, події та адвокація

НАІУ звернулася до Голови Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки, Міністра оборони України та Військового омбудсмана та закликала:

- не допустити звуження чинних підстав відстрочки для батьків дітей з інвалідністю та осіб, які підтримують повнолітніх членів сім'ї з інвалідністю;
- поширити перегляд пропозицій на родини дорослих осіб з інвалідністю;
- провести відкрите обговорення пропозицій Військового омбудсмана за участю осіб з інвалідністю та їхніх організацій.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Лист НАІУ: лікування зубів із седацією чи анестезією

Новини, події та адвокація

НАІУ звернулася до Міністра охорони здоров'я України з проханням забезпечити нормативне врегулювання та фінансування лікування зубів із седацією чи анестезією деяких категорій осіб з інвалідністю.

НАІУ запропонувала в межах програми медичних гарантій з 2027 року:

- оплачувати з бюджету лікування зубів під седацією чи загальною анестезією дітям і дорослим з інвалідністю за медичними показаннями;
- установити окремий тариф, визначити мережу закладів і маршрут пацієнта;
- зберегти планове лікування після досягнення 18 років.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Омбудсман: цифрова доступність банківських послуг

Новини, події та адвокація

Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини перевірив дистанційні сервіси восьми банків:

- три банки повідомили про дотримання вимог доступності, у п’яти є проблеми;
- типові бар’єри — несумісність із програмами екранного доступу, навігація з клавіатури, контраст;
- за перше півріччя 2026 року — 21 скарга, з них 10 щодо дистанційної ідентифікації.

Джерело: Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Моніторинг безбар’єрності: дані з областей

Новини, події та адвокація

Завершується щорічне підбиття підсумків щодо моніторингу безбар’єрності. Зокрема:

- Житомирська область: перевірено понад 3,5 тис. об’єктів; безбар’єрні — 7 %, частково безбар’єрні — 27 %;
- Івано-Франківська область: перевірено 2,2 тис. об’єктів; безбар’єрні — 3,1 %, частково доступні — 10,5 %, потребують змін — 86,2 %;
- Київська область: перевірено понад 6,7 тис. об’єктів; найменш доступні — укриття, вокзали, заклади культури та освіти.

Перевірити конкретний об’єкт можна на Мапі безбар’єрності: lun.ua/misto/barrier-free.

Суми: безбар’єрним визнано один об’єкт із 206

Новини, події та адвокація

Сумська міська рада повідомила підсумки щорічного моніторингу безбар’єрності будівель, просторів і послуг. Загалом обстежили 206 об’єктів:

•безбар’єрний — 1 об’єкт;

•частково безбар’єрні — 35 об’єктів;

•бар’єрні — 170 об’єктів, тобто понад 80 %.

Перевіряли заклади освіти й охорони здоров’я, центри надання адміністративних послуг, заклади культури, транспорт.

Джерело: «Цукр» (Суми), 12.11.2026

Малі гранти та раннє втручання: відбір надавачів

Новини, події та адвокація

Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю:

- 30 жовтня оприлюднено навчальні матеріали проєкту «Малі гранти 2026–2027» — спільної програми з ЮНІСЕФ для фінансування соціальних послуг дітям і сім’ям з дітьми, зокрема раннього втручання;
- 13 листопада повторно оголошено відбір організацій, які за договором надаватимуть соціальну складову послуги раннього втручання. Пропозиції необхідно подати до 16:45 30 листопада 2026 року з кваліфікованим електронним підписом на info_konkurs@ispf.gov.ua.

Дніпро: центр реабілітації при травмах спинного мозку

Новини, події та адвокація

Міністерства охорони здоров’я 28 жовтня 2026 року повідомило про відкриття Регіонального центру реабілітації для людей із травмами спинного мозку на базі Університетської лікарні Дніпровського державного медичного університету.

- облаштовано 34 стаціонарні місця;
- допомогу можуть отримати військові, ветерани й цивільні пацієнти;
- надають спеціалізовану реабілітаційну та психологічну допомогу, навчають навичок самостійного повсякденного життя.

Львів: інклюзивна льодова арена «Гаківка»

Новини, події та адвокація

У Львові відкрили льодову арену «Гаківка», пристосовану для людей з інвалідністю.

- арена доступна і для глядачів, і для спортсменів з інвалідністю;
- на льоду зможуть тренуватися, зокрема, гравці в парахокей.

Джерело: Львівська обласна військова адміністрація

Параармрестлінг: 43 медалі на чемпіонаті світу

Новини, події та адвокація

Збірна України посіла третє місце на чемпіонаті світу з параармрестлінгу в Нью-Делі .

- 43 медалі: 21 золота, 11 срібних, 11 бронзових;
- Україну представляли 35 спортсменів з порушеннями зору та ураженнями опорно-рухового апарату;
- у першості брали участь спортсмени з 63 країн.

Джерело: Національний комітет спорту інвалідів України

Львів: ветеран з протезом ноги став водієм трамвая

Новини, події та адвокація

Іван Лебідь, 31-річний ветеран із Сіверська на Донеччині, став першим в Україні водієм трамвая з протезом ноги.

- після поранення, протезування та реабілітації опанував нову професію у школі водіїв «Львівелектротрансу»;
- 16 жовтня склав практичний іспит;
- перевозить пасажирів на львівському трамвайному маршруті № 3.

Джерело: Львівська міська рада

momentum
wheels for humanity

Дякуємо за увагу!

Rehab4U_PR@momentum4humanity.org

Ми у соціальних мережах

Ця презентація стала можливою завдяки щедрій підтримці, наданій Урядом Сполучених Штатів Америки. Зміст є відповідальністю Моментум Вілз фор Хьюменіті та не обов'язково відображає погляди Уряду Сполучених Штатів Америки.

RESULTS FOR DEVELOPMENT

project HOPE

HAIУ Національна Асамблея людей з інвалідністю України